

Opetushallitus
Kirjaamo
Viite: OPH-632-2019

5/4.1./19
11.4.2019

Tasa-arvoasiain neuvottelukunnan lausunto lukion opetussuunnitelman perusteiden luonnoksesta

Tasa-arvoasiain neuvottelukunta (TANE) edistää sukupuolten tasa-arvoa yhteiskunnassa, joten neuvottelukunnan lausunto keskittyy sukupuolten tasa-arvoon liittyviin näkökulmiin.

Tasa-arvolain 4 § velvoittaa viranomaiset edistämään sukupuolten tasa-arvoa. Tämä koskee myös lukioiden johtoa ja opettajia. Kuten luonnoksessa lukion opetussuunnitelman perusteiksi todetaan edellyttää tasa-arvolain 5 § toiminnallisen tasa-arvosuunnitelman laatimista myös lukioissa.

Tasa-arvolain mukaan tytöille ja pojille on järjestettävä samat mahdollisuudet koulutukseen ja ammatilliseen kehitykseen. Opetuksen ja oppiaineistojen on tuettava sukupuolten tasa-arvoa.

Tasa-arvoasiain neuvottelukunta korostaa, että lukion opetussuunnitelman perusteisiin tulee kirjata *sukupuolten tasa-arvon aktiivinen edistämisvelvoite* sekä *selkeästi määritellyjä keinoja* sukupuolten tasa-arvon edistämiseksi. Sukupuolitietoinen opetus on yksi keskeinen keino. Erityistä huomiota tulee kiinnittää sukupuolittuneisiin ainevalintoihin sekä oppiaineisiin, joissa sukupuolten väliset oppimistulokset eroavat huomattavasti toisistaan.

Tasa-arvoasiain neuvottelukunta pitää tärkeänä, että sukupuolten tasa-arvo huomioidaan luonnoksessa lukion opetussuunnitelman perusteiksi kauttaaltaan. TANE esittää, että lukiokoulutuksen tehtävissä (luku 2) mainitaan pyrkimys sukupuolten tasa-arvokehityksen edistämiseen.

Lukion opetussuunnitelman perusteiden arvoperustaa käsittelevässä luvussa 2.2 todetaan kuinka ”Lukio-opetus edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä hyvinvointia ja demokratiaa.” Toimintakulttuuria käsittelevässä luvussa 3.4 puolestaan todetaan, kuinka ”Lukio edistää kaikessa toiminnassaan yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa”. Myös opetuksen ohjausta käsittelevässä luvussa 4.1 jätetään mainitsematta, että kyseessä on sukupuolten tasa-arvo. Luonnokseen on kirjattu ”Ohjauksen avulla edistetään koulutuksen yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa sekä ehkäistään syrjäytymistä.” Tasa-arvoon viitataan kautta linjan myös oppiaineita koskevilla luvuilla.

Tasa-arvoasiain neuvottelukunta toteaa, että asian selkeyden vuoksi sekä mahdollisten väärinkäsitysten välttämiseksi on syytä käyttää käsitettä ”sukupuolten tasa-arvo,” joka ei esiinny luonnoksessa kertaakaan.

Käsitettä ”sukupuolten tasa-arvo” on käytetty johdonmukaisesti vuonna 2014 annetuissa perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa, esimerkiksi arvoperustassa, tehtävissä, toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavissa periaatteissa sekä kauttaaltaan oppiaineita käsittelevissä luvuissa.

Käyttämällä käsitettä ”sukupuolten tasa-arvo” muodostuu varmemmin käsitys siitä, että kyse on tasa-arvolain mukaisesti naisten ja miesten välisestä ja sukupuolen moninaisuuden huomioivasta tasa-arvosta.

Tiivistelmä

Tasa-arvoasiain neuvottelukunta (TANE) edistää sukupuolten tasa-arvoa yhteiskunnassa, joten neuvottelukunnan lausunto keskittyy sukupuolten tasa-arvoon liittyviin näkökulmiin.

Tasa-arvolain 4 § velvoittaa viranomaisia, myös lukion johtoa ja opettajia, edistämään sukupuolten tasa-arvoa. Tasa-arvoasian neuvottelukunta pitääkin tärkeänä, että sukupuolten tasa-arvo huomioidaan luonnoksessa lukion opetussuunnitelman perusteiksi kauttaaltaan. Tasa-arvoasiain neuvottelukunta korostaa, että lukion opetussuunnitelman perusteisiin tulee kirjata *sukupuolten tasa-arvon aktiivinen edistämismuoto* sekä *selkeästi määritellyjä keinoja* sukupuolten tasa-arvon edistämiseksi.

Tasa-arvoasiain neuvottelukunta kiinnittää myös huomiota luonnoksessa käytettyihin käsitteisiin. Luonnoksessa käytetään käsitettä ”tasa-arvo”, eikä ”sukupuolten tasa-arvo” kuten esimerkiksi vuonna 2014 annetuissa perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa.

Tasa-arvoasiain neuvottelukunta toteaa, että luonnoksessa on syytä käyttää käsitettä ”sukupuolten tasa-arvo”, joka selvemmin kuvaa tasa-arvolain mukaista naisten ja miesten välistä ja sukupuolen moninaisuuden huomioivaa tasa-arvoa.

Hannele Varsa
pääsihteeri